

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2023r.

Sąd Okręgowy w S. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>sędzia Danuta Poniąowska</i>
Protokolant:	<i>Marta Majewska-Wronowska</i>

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2023r. w S.

sprawy **J. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury i o ustalenie kapitału początkowego

w związku z odwołaniem J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 10 stycznia 2023 r. znak (...)

i z dnia 30 grudnia 2022 r. znak (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z 30 grudnia 2022r. i zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do ustalenia J. K. kapitału początkowego z uwzględnieniem zatrudnienia na podstawie umowy zawartej przez J. K. z (...) Spółdzielnią (...) w S. w charakterze (...)w (...)w R. w okresie od 1 lipca 1972r. do 31 marca 1976r.;

2. zmienia zaskarżoną decyzję z 10 stycznia 2023r. i przyznaje J. K. prawo do emerytury od 29 listopada 2022r.

UZASADNIENIE

Decyzją z 10.01.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), odmówił J. K. przyznania emerytury.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że J. K. nie udowodnił żadnych okresów uzasadniających prawo do świadczenia.

Decyzję tę poprzedziła decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z 30.12.2022 r., odmawiająca ustalenia J. K. kapitału początkowego.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił wnioskowanego przez J. K. okresu od 1.07.1972 r. do 30.09.1976 r., uzasadniając odmowę niewiarygodnością zeznań świadków.

W odwołaniu od decyzji o odmowie prawa do emerytury i od decyzji o odmowie ustalenia kapitału początkowego, J. K. domagał się ich zmiany i przyznania prawa do emerytury. Twierdził, że pracował w charakterze (...) w (...) w R., co wynika z pracowniczej książeczki zdrowia. Potwierdzają to też świadkowie, którzy pracowali tam bezpośrednio po nim. Ponadto wnosił o uwzględnienie okresu służby wojskowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonych decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

J. K. urodził się (...) Z informacji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wynika, że pobiera emeryturę rolniczą i w przypadku nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS będzie miał prawo do wypłaty dwóch świadczeń (informacja k. 23 akt rentowych).

Wniosek o prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ((t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.)), J. K. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 29.11.2022 r. Organ rentowy odmówił ustalenia kapitału początkowego, a następnie odmówił prawa do emerytury z art. 24 ustawy emerytalnej.

Wnosząc o emeryturę, J. K. złożył książeczkę wojskową oraz pracowniczą książeczkę zdrowia dla celów sanitarno-epidemiologicznych. Z książeczki wojskowej wynika, że służbę wojskową odbywał od 26.10.1976 r. do 14.10.1978 r. (k. 7 akt rentowych - niesporne).

Pracownicza książeczka zdrowia dla celów sanitarno-epidemiologicznych wystawiona została przez (...) Spółdzielnię (...) w S. Zakład (...) w F. na nazwisko J. K., rok urodzenia - (...), miejsce zamieszkania - R., rodzaj wykonywanej pracy w zakładzie - (...) data rozpoczęcia pracy 1.07.1972 r. Na kolejnych stronach znajdują się wpisy dotyczące badań lekarskich przeprowadzonych 23.01.1974 r., 4.02.1975 r., 28.07.1975 r. z adnotacjami o ich wynikach i przydatnością do pracy. Ponadto legitymacja opatrzona jest pieczęcią nagłówkową pracodawcy, pieczęciami Zespołu (...) w S. Gminnego Ośrodka (...) w P. i imienne pieczęcie oraz podpisy lekarzy medycyny.

Sąd pozyskał akta osobowe odwołującego się, dotyczące zatrudnienia w spornym okresie (koperta k. 20). Zawierają one protokół zdawczo-odbiorczy punktu (...) z dnia 1.07.1972 r., wskazujący, że zdającym był W. K. a przyjmującym J. K.. W protokole tym wymieniono przekazywany sprzęt (...), znajdujący się na wyposażeniu punktu, łącznie 37 pozycji. Protokół podpisany został przez członków komisji oraz zdającego i przyjmującego.

Kolejno w aktach znajduje się oświadczenie J. K. – pracownika punktu (...) w R. – potwierdzające przeszkolenie w zakresie wykonywania prób reduktazowych w punkcie (...), które zobowiązuje się wykonywać zgodnie z obowiązującymi przepisami. Podanie o przyjęcie do pracy z dniem 1.07.1972 r. skierowane do (...) w S., życiorys oraz prośba o zwolnienie z pracy z dniem 1.04.1976 r. z powodu odejścia do wojska. Na podaniach J. K. nie naniesiono żadnych adnotacji. W aktach brak umów czy warunków zatrudnienia/wynagrodzenia.

Z pisma (...) w G. (następcy prawnego (...) w S.) wynika, że nie posiadają dokumentów dotyczących zasad zatrudnienia i wynagradzania pracowników punktów (...) w latach siedemdziesiątych, natomiast praktyką było zatrudnianie tych pracowników na podstawie umów zlecenia.

W okresie pracy w punkcie (...) w R. J. K. odbierał mleko od około 60 dostawców. Pobierał próby i zdawał mleko wozakowi, który woził to mleko do P. na zbiorczy punkt. Mleko należało „odwirować”, trzeba było złożyć wirówkę, „palić na płycie” i mleko podgrzewać do wirowania. Gdy mleko się zagrzało do 30 st., odbywało się wirowanie. Zlewał również śmietanę przez rok - dwa lata. Wówczas czynności trwały około 4 godzin. Po 2-3 godzinach od przekazania mleka wozakowi, wozak przywoził konwie po mleku, J. K. mył je ciepłą wodą i przygotowywał na następny dzień.

Po dwóch tygodniach robił próbę ogólną dla wszystkich dostawców, a na koniec miesiąca kolejną próbę. Na koniec miesiąca robił zestawienia miesięczne, przemnażał, obliczał inwestycję, odliczał pobraną śrutę, masło. Sporządzenie listy na koniec miesiąca zajmowało mu całe dwa dni, bo wszystko obliczał ręcznie (z protokołu zdawczo-odbiorczego wynika, że na wyposażeniu punktu były liczydła). Jednego dnia było więcej roboty, innego mniej. Początkowo, jak mleko szło wirowane, czynności trwały około 4 godziny, jak wykonywał próby okresowe zajmowało mu to pół dnia. Listę wypłat robił 2 doby dla 60 dostawców. Zapłata była w zależności od ilości skupionych litrów mleka, wychodziło jakieś (...) zł miesięcznie. Minimum pracował 4 godziny dziennie przez 7 dni w tygodniu. Wynagrodzenie otrzymywał od (...) (wyjaśnienia k. 15).

Czynności wykonywane przez odwołującego się potwierdził K. K., który przejął po J. K. obowiązki (...) w R. (nie są spokrewnieni, zbieżność nazwisk). Świadek ten otrzymał od (...) w G. (następcy prawnego (...) w S.) zaświadczenie potwierdzające, że pracował od 1.04.1976 r. do 7.10.1977 r. na podstawie umowy zlecenia jako pracownik (...) w R.. Z zaświadczenia tego wynika też, że podlegał on ubezpieczeniu, od wynagrodzenia były naliczane i odprowadzane składki do ZUS (k. 15 akt rentowych). Z tego tytułu otrzymał emeryturę z ZUS (zeznania k. 16).

Kolejnym (...) w R. był Z. T., również przesłuchany w charakterze świadka (zeznania k. 15-16). Początkowo pracował on również na podstawie umowy zlecenia, a w latach 1984-1990 na podstawie umowy o pracę (świadcstwo pracy k. 18 akt rentowych). Potwierdził on zasady zatrudnienia i wykonywane obowiązki (...). Wskazał, że pracował 6-7 godzin dziennie, również w soboty i niedziele, a wynagrodzenie naliczano od ilości skupionego mleka.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe daje podstawę do ustalenia, że J. K. zatrudniony był w (...) w S. Zakład (...) w F. w (...) w R. od 1.07.1972 r. do 31.03.1976 r. w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy i otrzymywał wynagrodzenie, od którego odprowadzono składki na ubezpieczenia społeczne.

Sąd zważył, co następuje:

Jak stanowi art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), kapitał początkowy jest obliczany dla każdego ubezpieczonego urodzonego po 31.12.1948 r. a przed 01.01.1999 r., opłacającego składkę na ubezpieczenia społeczne lub za którego składkę tę opłacał płatnik składek. Stanowi on rodzaj rozliczenia z systemem ubezpieczeń społecznych obowiązującym przed 1999 r. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1.01.1999 r. Stosownie do art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Do podstawy wymiaru świadczenia przyjmuje się zatem składniki wynagrodzenia (przychód, dochód), które w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących we wskazanym przez wnioskodawcę okresie, podlegały składce na ubezpieczenia społeczne. Nie uwzględnia się natomiast składników wynagrodzenia wyłączonych z tego obowiązku.

Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ppkt a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 19.12.1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. Nr 45, poz. 232) obowiązkowe ubezpieczenie społeczne określone ustawą, obejmuje osoby wykonujące stale i odpłatnie pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, zawartej z jednostkami gospodarki uspołecznionej. Umową agencyjną lub umową

zlecenia w rozumieniu ustawy, jest umowa, na podstawie której osoba ją zawierająca zobowiązuje się do wykonywania określonych czynności w imieniu jednostki gospodarki społecznej lub na rzecz tej jednostki. Pracę uważa się za wykonywaną stale, jeżeli trwa nieprzerwanie co najmniej sześć miesięcy. Natomiast w art. 4 i 5 tej ustawy przewidziano, że obowiązek ubezpieczenia powstaje z dniem oznaczonym w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania, a obowiązek ubezpieczenia ustaje z dniem rozwiązania lub wygaśnięcia umowy.

W ocenie Sądu, nie budzi wątpliwości, że J. K. zatrudniony był w (...) w S. (...) w F. w (...) w R. od 1.07.1972 r. do 31.03.1976 r. w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Z tego tytułu podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Natomiast zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Ponieważ J. K. przed rokiem 1999 był zatrudniony na podstawie umowy zlecenia z obowiązkiem odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, należy ustalić wnioskodawcy kapitał początkowy, a następnie przyznać prawo do emerytury, ustalonej na podstawie wskazanych przepisów ustawy emerytalnej.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku.